

Βρυξέλλες, 20 Φεβρουαρίου 2026
(OR. en)

6184/26

SOC 70
EMPL 28
EDUC 43
JEUN 25
ECOFIN 177

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων/Συμβούλιο
Θέμα:	Επανεξέταση από την Επιτροπή Απασχόλησης της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία: Κύρια μηνύματα – Προσυπογραφή

Ενόψει της προσυπογραφής τους στη σύνοδο του Συμβουλίου (EPSCO) της 9ης Μαρτίου 2026, επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα κύρια μηνύματα που προκύπτουν από την επανεξέταση της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία από την Επιτροπή Απασχόλησης (EMCO), όπως διαβιβάστηκαν από την EMCO.

Τα ανά χώρα συμπεράσματα που αντλήθηκαν από την επανεξέταση της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, που διενήργησε η Επιτροπή Απασχόλησης, παρατίθενται στο έγγραφο 6184/26 ADD 1.

Επανεξέταση από την EMCO της υλοποίησης της σύστασης του Συμβουλίου του 2020 για μια γέφυρα προς την απασχόληση – ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία

Κύρια μηνύματα για το Συμβούλιο

1. Εισαγωγή

Η Επιτροπή Απασχόλησης (EMCO) είναι επιφορτισμένη με την παρακολούθηση της προόδου που σημειώνεται ως προς την υλοποίηση της σύστασης του Συμβουλίου για μια γέφυρα προς την απασχόληση – ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία.¹ Το 2021, η EMCO επικεντρώθηκε στον δυσανάλογο αντίκτυπο της κρίσης COVID-19 στους νέους, εξετάζοντας τα μέτρα που ελήφθησαν σε όλα τα κράτη μέλη προς μια πιο συστηματική και συνεκτική προσέγγιση για την αντιμετώπιση της ανεργίας και της αεργίας των νέων, παρά την πανδημία. Το 2023, η EMCO σημείωσε ότι αυξήθηκε η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων ενεργοποίησης, καθώς βελτιώθηκε, σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, το ποσοστό των έγκαιρων και θετικών εξόδων από τα προγράμματα εγγυήσεων για τη νεολαία.

Το 2025, η πολυμερής επανεξέταση επικεντρώθηκε στον εντοπισμό διαρθρωτικών και θεσμικών προκλήσεων που εμποδίζουν τη βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (EEAK). Από την επανεξέταση προέκυψε ότι, όσον αφορά την αντιμετώπιση των προκλήσεων τόσο των ανέργων όσο και των οικονομικά μη ενεργών EEAK, διάφορα κράτη μέλη εξακολουθούν να εστιάζουν πρωτίστως στην παραδοσιακή ενεργοποίηση και στήριξη της αγοράς εργασίας που παρέχεται κυρίως από τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης (ΔΥΑ). Λαμβάνονται λιγότερα μέτρα για την αντιμετώπιση εμποδίων όπως οι ευθύνες φροντίδας, η οικονομικά προσιτή στέγαση, η έλλειψη πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές μεταφορές, η ασθένεια και οι αναπηρίες, παρότι τα εμπόδια αυτά αναγνωρίζονται ως βάσιμες και σημαντικές αιτιολογήσεις της αεργίας των EEAK.

¹ Το 2016, το 2018 και το 2019, το Συμβούλιο (EPSCO) προσυπέγραψε δέσμη βασικών μηνυμάτων, τα οποία εκπόνησε η EMCO βάσει της παρακολούθησης της *σύστασης του Συμβουλίου του 2013 για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία*. Στα μηνύματα αυτά υπογραμμίστηκαν η σημασία της πρόληψης, της έγκαιρης παρέμβασης και των ισχυρών συμπράξεων εντός των κρατών μελών, καθώς και ο κρίσιμος ρόλος των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης. Από το 2021 και εξής, η παρακολούθηση στο πλαίσιο της EMCO συνεχίζεται όσον αφορά την υλοποίηση της *σύστασης του Συμβουλίου του 2020 για μια γέφυρα προς την απασχόληση – ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία*.

2. Επιτευχθείσα πρόοδος

Όλα τα κράτη μέλη έχουν σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση της ενίσχυσης των εγγυήσεων για τη νεολαία, ιδίως εκείνα στα οποία εξακολουθούν να υπάρχουν μεγάλα κενά, μολονότι τα στάδια προόδου ποικίλουν μεταξύ χωρών και περιφερειών και η πρόοδος επηρεάζεται επίσης από τις ευρύτερες μακροοικονομικές εξελίξεις. Ο αντίκτυπος των δημογραφικών τάσεων είναι ορατός: καθώς φθίνουν οι νεότερες ηλικιακές ομάδες, μειώνεται και ο αριθμός των ΕΕΑΚ. Ταυτόχρονα, το αυξανόμενο ποσοστό των οικονομικά μη ενεργών ΕΕΑΚ (σε σύγκριση με τους άνεργους ΕΕΑΚ) μεταξύ των δυνητικών δικαιούχων και η ακόμη χαμηλή κάλυψη των προγραμμάτων εγγυήσεων για τη νεολαία σε ορισμένες περιπτώσεις υποδεικνύουν ότι υπάρχει σημαντικό αναξιοποίητο δυναμικό ενεργοποίησης. Πράγματι, ενώ οι ΕΕΑΚ με τις καλύτερες επιδόσεις επιτυγχάνουν θετικές εξόδους από τα εθνικά προγράμματα, πολλοί οικονομικά μη ενεργοί νέοι δεν συμμετέχουν ακόμη σε αυτά τα προγράμματα, πράγμα που υποδηλώνει ότι τα προγράμματα αυτά πιθανόν χρειάζονται αναδιαμόρφωση.

Για να ανταποκριθούν στις τάσεις αυτές, τα κράτη μέλη ανέφεραν κατά την επανεξέταση πολυάριθμες μεταρρυθμίσεις, που αποτυπώνουν τις συνεχιζόμενες προσπάθειες και τη συνεχή δέσμευση για την πλήρη εφαρμογή των εγγυήσεων για τη νεολαία. Ειδικότερα, σε αυτές περιλαμβάνονταν δράσεις για την ενίσχυση των ΔΥΑ, της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) και της αντιστοίχισης δεξιοτήτων, καθώς και για την άρση των εναπομενόντων εμποδίων στην απασχόληση. Παρά την ευρεία δέσμευση, η επανεξέταση επισήμανε κενά στον στρατηγικό σχεδιασμό, ειδικότερα δε την περιορισμένη χρήση σαφώς καθορισμένων σκοπών, στόχων και συστηματικών εκτιμήσεων επιπτώσεων τόσο σε επίπεδο έργων όσο και σε επίπεδο προγραμμάτων. Κατά συνέπεια, η αντιμετώπιση της έλλειψης ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού και εκτιμήσεων επιπτώσεων σε εθνικό επίπεδο έχει καίρια σημασία για την αποτελεσματική στήριξη όλων των ομάδων-στόχων ΕΕΑΚ.

Εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές στα ποσοστά κάλυψης μεταξύ των κρατών μελών, ενώ όλα τα κράτη μέλη καταβάλλουν προσπάθειες για να βελτιώσουν την προβολή και την ευαισθητοποίηση. Η συμμετοχή των οικονομικά μη ενεργών ΕΕΑΚ – ιδίως εκείνων που δεν είναι εγγεγραμμένοι σε κανένα σύστημα – εξακολουθεί να αποτελεί διαρκή πρόκληση. Σε αυτήν την ομάδα-στόχο, η συνεχιζόμενη μετάβαση από την ανεργία στην αεργία έχει καταστήσει ολοένα και πιο δύσκολη την προσέγγιση αυτών των νέων, ιδίως σε απομακρυσμένες ή αγροτικές περιοχές. Σε ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να υπάρχουν αξιοσημείωτες διαφορές μεταξύ των φύλων και εξακολουθεί να απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή για ομάδες όπως οι νέοι Ρομά, οι μετανάστες, οι νέες γυναίκες, οι νέοι σε αγροτικές περιοχές, τα άτομα με αναπηρία και οι νέοι με προβλήματα υγείας, ιδίως δε ψυχικής υγείας. Γενικά, στις επανεξετάσεις επισημαίνεται ότι αποτελεί πρόκληση ο συνδυασμός της προβολής με την ολοκληρωμένη παροχή υπηρεσιών: οι τοπικά ολοκληρωμένες προσεγγίσεις μπορούν μεν να παρέχουν εξατομικευμένες υπηρεσίες και να προωθούν τη συνεργασία μεταξύ θεσμικών οργάνων, συμφεροντούχων και παρόχων υπηρεσιών, απαιτείται όμως κεντρικός συντονισμός για να διασφαλιστεί ότι καλύπτονται όλες οι περιφέρειες και ότι οι υπηρεσίες παρέχονται με συνέπεια.

Η χαρτογράφηση των ΕΕΑΚ και των διαθέσιμων υπηρεσιών έχει βελτιωθεί στα περισσότερα κράτη μέλη, πολλά εκ των οποίων αναφέρουν καλές πηγές και μέσα.

Ωστόσο, η πρόκληση είναι να εξεταστούν οι κανόνες προστασίας των δεδομένων με σκοπό την αποτελεσματική συνεργασία και ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων μεταξύ θεσμικών οργάνων ή υπηρεσιών, που να αναδεικνύει έναν περίπλοκο συμβιβασμό μεταξύ της προβολής και της ιδιωτικής ζωής. Οι αντιπρόσωποι τόνισαν τη σημασία των διατομεακών προσεγγίσεων και της τοπικά ολοκληρωμένης παροχής υπηρεσιών, που να εξισορροπεί εξατομικευμένες και υψηλής ποιότητας τοπικές υπηρεσίες με τον κεντρικό συντονισμό για τη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε όλες τις περιφέρειες. Οι τοπικές συμπράξεις μπορούν να προωθήσουν καινοτόμες λύσεις με τη συμμετοχή πολλαπλών κοινωνικών φορέων, μολονότι θέτουν επίσης προκλήσεις συντονισμού.

3. Εναπομένουσες προκλήσεις

Οι θεσμικές προκλήσεις που εμποδίζουν την αποτελεσματική υλοποίηση των προγραμμάτων εγγυήσεων για τη νεολαία είναι κοινές στα περισσότερα κράτη μέλη.

Οι προκλήσεις αυτές περιλαμβάνουν: αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της ανεπαρκούς ευθυγράμμισης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας· προβλήματα υγείας, ιδίως ψυχικής υγείας, που λειτουργούν ως σημαντικά εμπόδια για πολλούς ΕΕΑΚ· περιορισμένη στήριξη υποδομών, όπως η διαθεσιμότητα υπηρεσιών παιδικής φροντίδας και δημόσιων μεταφορών· καθώς και επίμονες κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις, μεταξύ άλλων οικονομικά προσιτή στέγαση.

Εκτός από αυτά τα θεσμικά προσκόμματα, οι νέοι εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά και προσωπικά εμπόδια που επηρεάζουν την πρόσβασή τους στα προγράμματα εγγυήσεων για τη νεολαία. Σε αυτά περιλαμβάνονται: τα χαμηλά επίπεδα προσόντων, που απαιτούν επανειδίκευση ή αναβάθμιση των δεξιοτήτων· οι αγορές εργασίας που εξακολουθούν να μην είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις προσδοκίες των νέων με καλύτερα επαγγελματικά προσόντα· η αρνητική στάση των περισσότερων εργοδοτών έναντι των νέων· καθώς και τα μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα, όπως π.χ. των νέων μητέρων, των Ρομά, των μεταναστών και των νέων με αναπηρία.

Για την αντιμετώπιση αυτών των εμποδίων, τα κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει πολλά μέτρα πρόληψης, μεταξύ άλλων αυξημένη συνεργασία με σχολεία, καλύτερη παροχή πληροφοριών και στοχευμένη προβολή. Στο πλαίσιο αυτό, οι εγγυήσεις για τη νεολαία εξακολουθούν να αποτελούν καίριο εργαλείο πολιτικής για τον εφοδιασμό των νέων με απαραίτητες δεξιότητες, που περιλαμβάνουν τόσο βασικές όσο και κοινωνικές δεξιότητες. Ορισμένα κράτη μέλη εξαρτώνται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την ενωσιακή χρηματοδότηση, περιλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (EKT+), πράγμα που καθιστά απαραίτητη την ενσωμάτωση αποτελεσματικών υπηρεσιών στους εθνικούς προϋπολογισμούς για τη διασφάλιση μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας.

4. Συμπεράσματα

Συνολικά, η επανεξέταση επισήμανε ότι, παρά την ευρεία δέσμευση, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ φορέων στο πλαίσιο του οικοσυστήματος των εγγυήσεων για τη νεολαία. Περιλαμβάνονται εν προκειμένω η βελτίωση της ανταλλαγής δεδομένων, η ενσωμάτωση των υπηρεσιών σε όλους τους τομείς, η αντιμετώπιση των επίμονων διαρθρωτικών και προσωπικών εμποδίων και η διασφάλιση μακροπρόθεσμης οικονομικής βιωσιμότητας. Στις ελπιδοφόρες πρακτικές οι οποίες εντοπίστηκαν κατά την επανεξέταση και θα μπορούσαν να αναπτυχθούν σε όλα τα κράτη μέλη περιλαμβάνονται καινοτόμες τοπικές συμπράξεις, η χρήση ψηφιακών εργαλείων όπως η τεχνητή νοημοσύνη, επιδόματα κινητικότητας για τη στήριξη της κατάρτισης, και η στοχευμένη στήριξη για ευάλωτες ομάδες. Οι αντιπρόσωποι τόνισαν ότι είναι σημαντικό να παρέχεται ακόμη πιο στοχευμένη και εξατομικευμένη στήριξη στους νέους και παράλληλα να εξασφαλίζεται συστηματικότερος στρατηγικός σχεδιασμός και εκτιμήσεις επιπτώσεων για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων εγγυήσεων για τη νεολαία.
